

**UZAKTAN İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN
GÖRÜŞLERİ***

The Opinions of Teachers on Distance Primary Literacy Teaching

Hanife Şeyda DUDAK¹ ve Nurşat BİÇER²

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı, Amasya, hanife.seyda.dudak@gmail.com, orcid.org/0000-0002-3379-1967

² Doç. Dr., Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Amasya, nursatbicer@gmail.com, orcid.org/0000-0003-3680-7052

Araştırma Makalesi/Research Article

Makale Bilgisi

Geliş/Received:
30.05.2022
Kabul/Accepted:
02.09.0022

DOI:

10.18069/firatsbed.1123252

Anahtar Kelimeler

İlk Okuma Yazma
Öğretimi, Uzaktan Eğitim,
Covid-19 Pandemi Dönemi,
Fenomenoloji

Keywords

Primary Literacy Teaching,
Distance Education, Covid-
19 Pandemic Period,
Phenomenology

ÖZ

Bu çalışmada, Covid-19 salgını sebebiyle uzaktan eğitimle yürütülen eğitim faaliyetlerinde elde edilen deneyimler ışığında, 1. sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimle ilk okuma yazma öğretimine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile kendilerine ulaşılan, Amasya il merkezinde görev yapan 17 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak, sınıf öğretmenlerinden toplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi yöntemi tercih edilmiş ve MAXQDA 2020 nitel analiz programı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar neticesinde öğretmenlerin uzaktan eğitim ile ilgili gerekli bilgi ve deneyime sahip olmaması, uzaktan eğitim sisteminin çok yeni olması, öğrencilerinin yaş grubunun küçük olması ve eğitim sürecine yeni dâhil olmaları, her öğrencinin uzaktan eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü elektronik cihazlara veya internet erişimine sahip olmamasından kaynaklı sorunlar yaşandığı bilgisi edinilmiştir. Bu çalışmanın uzaktan eğitimdeki sorunların tespitine, uzaktan eğitim süreçlerinin iyileştirilmesine, uzaktan eğitim sürecinin küçük yaş grubundaki öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıracak şekilde düzenlenmesine ve literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the opinions of the first-grade teachers related to primary literacy teaching by distance education in the light of experiences achieved in the educational activities carried out with distance education due to the Covid-19 epidemic. This study was carried out with the phenomenology design, which is one of the qualitative research patterns. The study group of research consist of 17 classroom teachers working in the city center of Amasya, who were contacted through the easily accessible sampling method. The data were collected from the teachers in the study group using semi-structured interview forms developed by the researcher. The content analysis method was preferred when analyzing the data obtained within the scope of the study. While analyzing the data, the MAXQDA 2020 qualitative analysis program was preferred.

As a result of findings achieved, it is found out related that teachers do not have necessary knowledge and experience about distance education, distance education system is fairly new, students age group is young and they are just involved to education system, each student does not have access to electronic devices or internet, which distance educational activities conducted out with. It is thought that this study will contribute to the identification of problems in distance education, improving future distance education processes, organizing the distance education process in such a way that will facilitate the learning of students in younger age groups. It will also contribute to the literature in distance education process.

Atf/Citation: Dudak, H. Ş. ve Biçer, N. (2022). Uzaktan İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32, 3(979-993).

Sorumlu yazar/Corresponding author: Nurşat BİÇER, nursatbicer@gmail.com

* Bu çalışma, "Uzaktan İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri" adlı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

1. Giriş

İnsanlar arasındaki iletişimin temelinde söz ve söze ait unsurlar bulunmaktadır (Alyılmaz ve Alyılmaz, 2018). İnsanoğlu, ihtiyaç duyduğu her alanda iletişim kurabilmek için dili kullanmayı öğrenmek ve bilmek zorundadır (Alyılmaz, 2018). Günümüz uygarlığının, büyük bir ölçüde okuma-yazmaya dayalı bir uygarlık olduğu söylenebilir. Okuma-yazma, insanlığın geçmiş dönemlerdeki birikimlerini daha sonraki kuşaklara aktarmaya aracılık etme diğer yandan da yaşayan kuşaklar arasında önemli ve etkili bir haberleşme ve anlaşma aracı olma rolüne sahiptir. Hayatımızın bu denli içinde yer alan okuma yazma becerisi öğretilirken kazandırılacak olan ilk davranışların öğrencilere dikkatli bir biçimde kazandırılması gerekmektedir. Çünkü herhangi bir alanda kazanılan ilk davranışlar derine işlediğinden yanlış şekilde edinilen davranışların daha sonrasında düzeltilmesi oldukça güçtür. Bu sebeple her alanda olduğu gibi ilk okuma yazma alanında da öğretim, sürecin en başından itibaren doğru davranışlar kazandırılacak şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır. Okuma yazma becerisinin, öğrencilerin okul hayatındaki başarılarında hiç kuşkusuz etkisi çok büyüktür (Öz ve Çelik, 2007). Bu dönemde nitelikli bir eğitim alan, derslerinde başarılı olan ve okulu seven öğrencinin daha sonraki eğitim süreçlerinde de başarılı olacağı ön görülebilir.

İlk okuma yazma bireyin hayatı boyunca alacağı eğitimin temelini oluşturmaktadır. Okuma ve yazma eğitiminin temeli olmasıyla birlikte her birey için unutulmaz ve önemli deneyimlerden biridir. Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi, hayata hazırlanması, sosyal bir varlık olarak içinde bulunduğu toplumla gerektiği biçimde iletişim kurabilmesi, yazılı ve görsel materyalleri anlayabilmesi, kendini etkili bir şekilde ifade edebilmesine olanak sağlayacak en temel ihtiyaçların başında okuma yazma gelmektedir (Erbaşan ve Erbaşan, 2020: 114). Okul öncesi eğitimiyle temelleri atılmaya başlayan ilk okuma yazma tüm yaşamı kapsayan bir süreç olarak devam etmektedir (Güneş, Uysal ve Taç, 2016). Bu sebeple temelleri sağlam atılmış bir okuma yazma eğitimi, bireyin gelecekteki eğitim hayatını olumlu yönde etkilemektedir. Bu süreçte yaşanan olumsuz durumlar bireyin okuma ve yazmaya karşı tutumunu ve de bu becerilerin gelişimini olumsuz etkileyebilir. Bu yüzden ilk okuma yazma sürecinin tüm bireyler için hayati önem taşıdığını söylemek mümkündür. İlk okuma yazma sürecinde okuma yazma becerileri temel düzeyde öğretilmekte olup bununla sınırlı kalınmamalıdır. İlk okuma yazma öğretimi okuma ve yazma becerilerinin yanı sıra düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, analiz, sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesini de içermektedir. Bu bağlamda Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanmaya yönelik becerilerin kazandırıldığı bir ilk okuma yazma öğretimi amaçlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019: 10).

İçinde bulunduğumuz çağın şartlarına ve öğrencinin gelişimine uygun olarak bu becerilerin geliştirilebilmesi için eğitimdeki bazı yaklaşım ve modellerinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunlar; yapılandırmacı yaklaşım, çoklu zekâ, beyin temelli öğrenme, öğrenci merkezli eğitim, bireysel farklılıklara duyarlı eğitim, sarmal, tematik ve beceri yaklaşımı gibi yaklaşım ve modellerdir. Bu eğitim yaklaşım ve modelleri çerçevesinde geliştirilmiş olan Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda ilk okuma yazmanın öğretimine ayrı bir önem verilmiş ve "Ses Esaslı İlk Okuma Yazma Öğretimi" yaklaşımı benimsenmiştir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2019: 10). Bu öğretim yöntemine göre ilk okuma yazma sürecine seslerin öğretilmesiyle başlanmalıdır. Öğretim yapılırken bir araya geldiklerinde anlamlı bir bütün oluşturacak birkaç ses verilir daha sonra bu seslerden heceler, hecelerden kelimeler, kelimelerden de cümleler oluşturulur. Yani parçadan bütüne doğru bir yol izlenir. Okuma yazma sürecine uygun ortam hazırlanarak bireylerin erken yaşta seslere karşı duyarlılığının gelişmesi, heceleri sezinlemesi, sözcük dağarcığının gelişmesi, okuduğunu anlama becerisi ve etkili iletişim kurabilme becerisinin kazandırılması sağlanabilir (Ercan, 2021: 15).

Eğitim süreçleri çeşitli sebeplerden dolayı zaman zaman değişiklik gösterebilmektedir. Hızlı bir şekilde yayılan salgın hastalıklar, şiddetli ve yıkıcı neden olan depremler, olumsuz hava koşulları gibi nedenlerden ötürü eğitim kurumlarının uzun süre kapanması gerekebilir. Eğitim kurumlarının uzun süre kapalı olması eğitim öğretim faaliyetlerinin aksamasına neden olacağından dolayı farklı çözüm yolları üretilmiştir. Bu sebeple teknolojik gelişmelerin sağladığı olanaklardan da faydalanılarak uzaktan eğitim seçeneği ortaya çıkarılmıştır (Bulut ve Susar Kırmızı, 2021). Uzaktan eğitimle, teknolojik cihazlar sayesinde mekân fark etmeksizin eğitim faaliyetlerini yapmak mümkün hâle gelmiştir.

Covid-19 salgınıyla birlikte hayatın seyri ve düzeni tüm dünyada değişmiş ve salgının etkisinin azaltılması amacıyla esnek çalışma, evden çalışma veya dönüşümlü çalışma gibi uygulamalara başvurulmuştur. Bunun yanı sıra tüm dünya üzerinde kısmi ve tam zamanlı sokağa çıkma yasakları, karantina uygulamaları, sosyal mesafeye dikkat edilmesi gibi önlemler ortaya konmuştur. Bu önlemler kapsamında insanlar arası teması en aza

indirmek için bazı yerler kapatılmış, kapatılan bu yerler arasında okullar ve üniversiteler de yer almıştır. Okulların kapatılması ve yüz yüze eğitime verilen arayla beraber dünyada tüm eğitim düzeylerinden öğrencilerin eğitim faaliyetlerinde aksama yaşanmıştır. Yaşanan bu aksamayla Türkiye’de bu durumdan etkilenen öğrenci sayısı yaklaşık 25 milyon öğrencidir (Bozkurt, 2020: 114). Eğitimin temel bir insan hakkı ilkesinden yola çıkarak Covid-19 salgını nedeniyle aksayan eğitim sürecini telafi amacıyla pek çok eğitim kurumu hızlı çözümler üretmiş ve acil uzaktan eğitim uygulamaları tüm dünyada kullanılmaya başlanmıştır. Uzaktan eğitim, eğitim sürecinin devamlılığının sağlanabilmesi için tüm dünyada zorunlu bir seçenek hâline gelmiştir.

1700’lü yıllara dayanan uzaktan eğitimin sunduğu çeşitli avantajlar uzun yıllardır bilinmesine karşın dünya tarihinde ilk kez 2020 yılında büyük kitleler tarafından tercih edilmeye başlanmış ve de özellikle 2019 yılının sonlarında başlayan Covid-19 (Korona virüs) salgını, uzaktan eğitimi tüm dünyanın gündemi hâline getirmiştir (Alan, 2021; Eken, Tosun ve Tuzcu Eken, 2020). Dolayısıyla tüm ülkeler salgın kontrol altına alınana kadar eğitimin daha fazla kesintiye uğramaması için en hızlı şekilde uzaktan eğitime geçmiştir. Geleneksel yöntemden uzaktan eğitime geçişte yapılması gereken hazırlık, planlama, uygulama, işlem ve değerlendirme gibi aşamalar hızlandırılarak işlem aşamasına geçilmiştir. Fakat bu durumla birlikte bazı sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Daha önce sınırlı gruplara yönelik olarak uygulanan uzaktan eğitim uygulaması tüm dünya genelinde eğitim sisteminin tamamının yürütülmesi hususunda yetersiz kalmıştır (Alan, Biçer ve Can, 2020: 1973).

Yaşanan gelişmelere bağlı olarak ülkemizde de uzaktan eğitim Mart 2020’de başlamıştır. Bu süreçte kademeli olarak okulları açma girişimlerinde de bulunulmuştur; fakat bu girişimin devamlılığı sağlanamamıştır. 2020-2021 eğitim öğretim yılı birinci yarıyılı ülke çapında alınan kararlar neticesinde uzaktan eğitimle tamamlanmıştır. İkinci yarıyılı ise kırsal bölgelerde bulunan okullarda haftada 5 gün, şehir merkezlerinde bulunan okullarda ise 2 gün olacak şekilde yüz yüze eğitime geçmek için denemelerde bulunulmuştur. Fakat salgının seyrinden dolayı okullar tekrar kapatılıp uzaktan eğitimin devam etmesine karar verilmiştir (Bulut ve Susar Kırmızı, 2021: 2).

Yapılacak bu çalışma, Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitimle yürütülen ilk okuma yazma süreci gerçekleştirilirken yaşanan öğretmen ve veli deneyimleri hakkında bilgi edinilmesini sağlamaktadır. Araştırmada elde edilen verilerin bundan sonraki süreçte gerçekleştirilecek uzaktan eğitim sürecinin iyileştirilmesine ve eksikliklerin tespitinin sağlanmasına kaynaklık etmesi beklenmektedir. Bu çalışmanın amacı, Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim yöntemiyle yürütülen ilk okuma yazma sürecinde öğrencilerin derse katılım durumlarını, sürecin nasıl işlediğini, etkililiği ve işlevselliğini, süreçte hangi sorunlarla karşılaşıldığını, sorunların nasıl aşıldığını, öğrencilerin öğrenim ihtiyaçlarını karşılamadaki yeterliliğini, ne tür materyaller kullanıldığını, veli-öğretmen iletişimini ve sürecin öğrenciler üzerindeki etkisini öğretmen görüşleri ile belirlemektir. Belirtilen amaç doğrultusunda şu soruya cevap aranmıştır:

- Öğretmenlerin pandemi döneminde uzaktan ilk okuma yazma öğretimine yönelik görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Bu araştırmada, Amasya’daki ilkokullarda görev yapan 1.sınıf öğretmenlerinin uzaktan ilk okuma yazma öğretimine ilişkin görüşleri alınması amacıyla nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji (olgubilim) deseni kullanılmıştır. “Fenomenoloji, deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır” (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 69). Araştırmada, katılımcılardan alınan görüşlerle uzaktan ilk okuma yazma öğretimi olgusunun araştırılması ve anlamlandırılması amacıyla fenomenoloji deseni tercih edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı, Amasya il merkezinde bulunan, MEB’e bağlı ilkokullarda görev yapan 17 sınıf öğretmeninden oluşmaktadır. Öğretmenlerin seçiminde kolay ulaşılabilir durum örneklemesi tercih edilmiştir. Bu örneklemeye yöntemindeki temel anlayış, yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumun seçilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 123). Kolay ulaşılabilir durum örneklemesi, araştırmacıya hız ve pratiklik kazandırması yönüyle tercih edilmiştir. Bu örneklemeye yöntemi ile araştırmacı

tarafından kendilerine ulaşılabilen sınıf öğretmenleri çalışma grubuna dahil edilmiştir. Çalışma grubunda bulunan öğretmenlerin özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’ de verilmiştir:

Tablo 1: Çalışma grubundaki öğretmenlerin özellikleri

		(f)	%	N	
Cinsiyet	Erkek	6	35.2	17	
	Kadın	11	64.7		
Kıdem	15-25 yıl arası	8	47.0	17	
	26-35 yıl arası	6	35.2		
	36-45 yıl arası	3	17.6		
Mezun Bölüm	Sınıf Öğretmenliği	10	58.8	17	
		Eğitim Enstitüsü (Önlisans)	2		11.7
	Olduğu	Sınıf Öğretmenliği (Açıköğretim)	1		5.8
		Tarih Bölümü	1		5.8
		Coğrafya Bölümü	1		5.8
		Almanca Öğretmenliği	1		5.8
		Ziraat Fakültesi	1		5.8

Tabloda görüldüğü gibi araştırmanın çalışma grubunda beş farklı okulda görev yapmakta olan 17 öğretmen yer almaktadır. Öğretmenlerin 11’i kadın, 6’sı erkektir. Öğretmenlerin çoğunluğu 15-25 yıllık kıdeme sahipken, geri kalan kısmı da 26 yıl ve üstü kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu sınıf öğretmenliği mezunu iken, geri kalan kısmı farklı bölümlerden mezun olmuşlardır.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın gerçekleştirilmesi için Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulunun 07.05.2021 tarihli ve 15355 sayılı kararıyla etik kurul izni ve Millî Eğitim Bakanlığında uygulama izni 26236883 sayılı ve 09.06.2021 tarihli evrak ile alınmıştır. Bu çalışmada öğretmenlerin uzaktan ilk okuma yazma öğretimine yönelik görüşlerini derinlemesine edinebilmek için yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla öğretmenlerden veriler toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken ilgili yazın taraması yapılmış ve taslak görüşme formu oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme formu üzerinde Türkçe eğitimi alanında bir öğretim üyesi ve iki sınıf öğretmenin uzman görüşü alınmıştır. Bu aşamalardan sonra elde edilen bilgilerden yararlanılarak formda ifade değişiklikleri ve soru değişiklikleri yapılmıştır. Yapılan düzeltmeler neticesinde öğretmen görüşme formu 13 maddeden oluşan nihai sonucunu almıştır. İki sınıf öğretmeni ile yapılan ön uygulama sonucunda görüşme formunun uygun olduğu görülmüştür. Oluşan görüşme formu araştırma kapsamındaki katılımcılara yöneltilmiştir.

Araştırmaya ilişkin veriler, belirlenen 1. sınıf öğretmenleriyle görüşme yapılarak toplanmıştır. Görüşme esnasında katılımcılara çalışmanın amacından bahsedilerek araştırmanın gönüllük esasına dayalı olarak yapılacağı ve katılımcıların istedikleri takdirde görüşmeye devam edip etmeme konusunda serbest oldukları belirtilmiştir. Görüşme sırasında veri kaybını önlemek için ses kaydı yapılarak ve not alınarak veriler kaydedilmiştir.

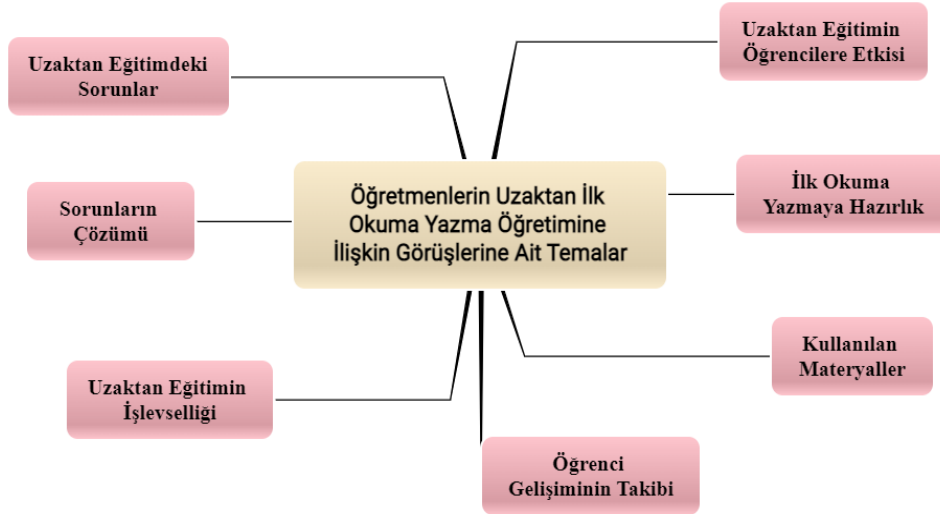
2.4. Verilerin Analizi

Çalışma verilerinin analizi yapılırken içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. İçerik analizindeki temel amaç, elde edilen verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Çalışmanın verileri dört aşamada analiz edilmiştir: 1. Aşama verilerin kodlanması, 2. Aşama kodlanan verilerin temalarının belirlenmesi, 3. Aşama kodların ve temaların düzenlenmesi, 4. Aşama bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 242-243). Analiz sürecinde önce, katılımcılarla yapılan görüşmelerin kayıtları ve alınan notlar deşifre edilip çözümlenmeler yapılmıştır. Veriler elektronik ortamda yazıya aktarılırken katılımcıların verdikleri ifadelerin aslına bağlı kalınmıştır.

Verilerin analizi için MAXQDA 2020 nitel analiz programı kullanılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin analizinde ifadelerdeki benzer ögeler gruplandırılmış ve gruba uygun olacak şekilde temalar oluşturulmuştur. Bu işlemin güvenilirliğini sağlamak amacıyla yazıya aktarılan veriler üzerinde araştırmacı ve bir uzman kodlama yapmıştır. Oluşan kodlar üzerinde araştırmacılar tarafından tüm kodlar ayrı ayrı ele alarak değerlendirmede bulunulmuş, tartışılarak kodlar üzerinde değişiklikler yapılmış ve kodlara son şekli verilmiştir. Bulguların tutarlılığını sağlamak amacıyla oluşturulan temaların kodlarla ve diğer temalarla tutarlığı göz önünde bulundurulmuş ve anlamlı bir bütün oluşturmasına dikkat edilmiştir. Elde edilen bulgular şekiller hâlinde gösterilmiş ve katılımcıların görüşlerinden örneklere yer verilmiştir. Görüşüne başvuru alan öğretmenler kısaltma ve numara (Ö1, Ö2, ...) kullanılarak isimlendirilmiştir. Katılımcıların görüşleri verilirken bu kısaltmalar kullanılmıştır.

3. Bulgular

Araştırma bulguları ortaya çıkan temalara göre ilk okuma yazmaya hazırlık, kullanılan materyaller, öğrenci gelişiminin takibi, uzaktan eğitimdeki sorunlar, sorunların çözümü, uzaktan eğitimin işlevselliği ve uzaktan eğitimin öğrencilere etkisi başlıklarına ayrılmıştır (Şekil 1).

Şekil 1: Temaların dağılımı

3.1. İlk Okuma Yazmaya Hazırlık Etkinliklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

İlk okuma yazmaya hazırlık süreci öğrencilerin okuma ve yazmayı öğrenmesini kolaylaştıracak, hazır bulunuşluk düzeyini artıracak çalışmaları içermektedir. İlk okuma yazmaya hazırlık temasında öğretmenlerin uzaktan ilk okuma yazma sürecinde ne tür çalışmalar yaptığını ilişkin veri toplanarak yukarıdaki şekilde sunulmuştur. Şekil incelendiğinde ilk okuma yazmaya hazırlık temasına ait; boyama ve çizgi çalışmaları kodunun (11), sesler kodunun (5), videolar kodunun (4), dinleme çalışmaları kodunun (3), ders kitapları kodunun (2), yazı çalışmaları kodunun (2), kaynak kitaplardaki etkinlikler kodunun (2), teknoloji bilgisinin artırılması kodunun (2), internet tabanlı etkinlikler kodunun (2), sunum kodunun (2), okuma yazmaya karşı olumlu tutum geliştirme kodunun (1), şarkılar kodunun (1), EBA TV kodunun (1) ve görseller kodunun (1) söylendiği görülmektedir (Şekil 2). Öğretmenlerin ifadelerine bakıldığında ilk okuma yazmaya hazırlık sürecinde yazmaya hazırlık etkinliklerinden en çok boyama ve çizgi çalışmaları tercih edilmektedir. Bu çalışmalara ek olarak yazma sürecine öğrencileri hazırlamak amacıyla kasları geliştiren farklı çalışmalar da öğretmenler tarafından tercih edilmiştir. Okumaya hazırlık çalışmalarından ise dinleme çalışmalarının sıklıkla tercih edildiği görülmektedir. Ayrıca ilk okuma yazmaya hazırlık ile ilgili yapılan çalışmalarda çeşitlilik oldukça fazladır. Öğretmenlerin ilk okuma yazmaya hazırlık sürecinde çalışmaların çeşidi artırarak öğrencileri her açıdan okuma yazma öğrenmeye elverişli düzeye getirmeye çalışmışlardır. Bu süreçte velilerin de öğrencilere ek çalışmalar yaptırarak hazırlık sürecine destek oldukları öğretmen ifadelerinde yer almaktadır.

Şekil 2: İlk okuma yazmaya hazırlık sürecinde yazmaya hazırlık etkinliklerine ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

İlk okuma yazmaya hazırlık ile ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir:

“Çeşitli kaynaklardan dinleme eğitimi, çizgi çalışmaları, oyun hamurlarıyla yazma çalışmaları ve kas güçlendirici çalışmalar yapıldı. Videolarla harf yönleri gösterildi.” (Ö1, K, 31 Yıl)

“Video destekli dinleme çalışmaları, parmak, el ve kol kaslarını geliştirme çalışmaları, boyama ve çizgi çalışmaları yaptık.” (Ö5, E, 19 Yıl)

“Kasları geliştirmek için çizgi çalışmaları yapıldı. Harflerin öğretimi EBA’dan izletildi. Videolarla desteklendi.” (Ö8, K, 18 Yıl)

3.2. Kullanılan Materyallere İlişkin Öğretmen Görüşleri

Kullanılan materyaller temasında uzaktan ilk okuma yazma sürecinde öğretmenlerin ne tür materyalleri kullandıkları bilgisine erişilmek istenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin kullandıkları materyal türleri kodlar hâlinde yukarıdaki şekil 3’de sunulmuştur. Şekil incelendiğinde kullanılan materyaller temasına ait; videolar kodunun (10), eğitim platformlarından edinilen materyaller kodunun (7), görseller kodunun (7), yazılı materyaller kodunun (4), şarkı kodunun (3), çeşitli eşyalar kodunun (3), sunular kodunun (2), oyuncaklar kodunun (1), kısa film kodunun (1), okuma kartları kodunun (1), oyunlar kodunun (1) söylendiği görülmektedir. Öğretmenlerin ifadelerine göre görsel ve işitsel öğeler yer aldığı bu sebeple de öğrencilerin dikkatini daha çok çektiği için materyal olarak en çok video kullanılmıştır. Çok tercih edilen diğer materyal çeşidi ise eğitim platformlarından elde edilen materyallerdir. Bu materyallerin tercih edilme sebebi ise ulaşımının kolay ve çeşitliliğin fazla olmasıdır.

Şekil 3: Kullanılan materyallere ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

Kullanılan materyallerle ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir:

“MEB’in verdiği kitaplar, farklı yayınevlerine ait yardımcı kaynaklar kullandık. Görsel sanatlar ve beden eğitimi derslerinde evdeki nesnelere, elişi kağıtları, patlamış mısır, eti puf kutuları, plastik kutular, yaprak baskısı, patates baskısı, suluboya vb. materyalleri kullandık.” (Ö1, K, 31 Yıl)

“Görsel ve işitsel öğeler öğrencilerin dikkatini ve ilgisini daha çok çektiği için çoğunlukla video kullandım.” (Ö15, K, 25 Yıl)

3.3. Öğrenci Gelişiminin Takibine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Öğrenci gelişiminin takibi temasında öğretmenler uzaktan ilk okuma yazma sürecinde öğrencilerinin gelişim ve ilerlemelerini nasıl takip ettiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bu ifadeleri kodlanarak yukarıdaki şekil 4’de sunulmuştur. Şekil incelendiğinde öğrenci gelişiminin takibi temasına ait; ödev fotoğraflarının iletilmesi kodunun (14), veliler aracılığıyla takip kodunun (5), günlük ödev takibi kodunun (5), okuma videolarının iletilmesi kodunun (4), ödevde dönüt verme kodunun (4), ders esnasında okuma etkinliği kodunun (3), derse katılımın sağlanması kodunun (2), öğrencinin bireysel takibi kodunun (2), ödüllendirme kodunun (1) ve görüntülü konuşma kodunun (1) söylendiği görülmektedir. Öğretmenler, öğrencilerinin gelişimlerinin ve ödevlerinin takibini çoğunlukla velilerin Whatsapp mesajlaşma uygulaması üzerinden ilettiği ödev fotoğrafları, okuma videoları aracılığıyla yapmışlardır. Gönderilen video ve fotoğrafları inceleyen öğretmenler geri dönüşte bulunarak öğrencilerin eksiklerini ve hatalarını telafi etmeye çalışmışlardır. Ayrıca öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle aynı ortamda bulunmadıkları için bu süreçte sürekli öğrenciyle bir arada olan öğrenci velileri aracılığıyla gelişimlerinin takibini sağlamışlardır. Uzaktan eğitim sürecinde velilere büyük sorumluluk düştüğü görülmektedir.

Şekil 4: Öğrenci gelişiminin takibine ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

Öğrenci gelişiminin takibi ile ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir:
 “Derse ve etkinliklere katılımlarını bireysel olarak takip ettim. Ayrıca okuma çalışmalarının takibini telefonla görüntülü olarak yaptım. Ödevlerinin kontrolünü veliler aracılığıyla yaptık.” (Ö4, E, 23 Yıl)
 “Öğrencilere ödev verdikten sonra ödevlerini Whatsaptan atmalarını istiyordum. Whatsapp grubumuz vardı zaten uzaktan eğitimde Whatsapp’ı çok sık ve mecburen kullandık. Veliler ödevleri oradan gönderdiler, ben de kontrol ve takibini gerçekleştirdim. Ödevlerini kontrol ederken tespit ettiğim yanlış ve hataları uzaktan eğitimle gerçekleştirdiğimiz derslerde telafi ettik.” (Ö13, E, 28 Yıl)

3.4. Uzaktan Eğitimdeki Sorunlara İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uzaktan eğitimdeki sorunlar temasında öğretmenlerin uzaktan ilk okuma yazma sürecini yürütürken ne tür sorunlarla karşılaştıkları, hangi konularda zorlandıkları hakkında bilgi edinilmek istenmiştir. Bu doğrultuda öğretmenlerin verdiği cevaplar kodlanarak yukarıdaki şekil 5’de sunulmuştur. Şekil incelendiğinde uzaktan eğitimdeki sorunlar temasına ait; öğrenciyle aynı ortamda bulunamama kodunun (10), cihaz ve internet kaynaklı sorunlar kodunun (7), yazma becerisi kodunun (5), dikkat sorunu kodunun (3), öğrencilerin derse katılım durumları kodunun (3), velilerden kaynaklı sorunlar kodunun (3), kurallara uymama kodunun (2), öğrenciyle birebir ilgilenememek kodunun (1), yönergelere uymama kodunun (1), derse katılmayı sağlayacak cihazın bulunmaması kodunun (1), ses sisteminden kaynaklı sorunlar kodunun (1), günlük ders saatinin fazla olması kodunun (1), sorunsuz süreç kodunun (1) söylendiği görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitimdeki sorunlarla ilgili ifadeleri dikkate alındığında sorunların çoğunlukla öğrenciyle aynı ortamda bulunamamak dolayısıyla da etkileşim kuramamak ve öğrenciyi kontrol edememek olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. İnternet bağlantısı uzaktan eğitime katılımın en temel araçlarından biridir. Öğretmen ifadelerine bakıldığında çok fazla değinilen sorunlardan birinin de internet bağlantısından kaynaklı sorunlar olduğu dikkat çekmektedir.

Şekil 5: Uzaktan eğitimdeki sorunlara ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

Uzaktan eğitimdeki sorunlar ile ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir:

“Öğrenciyle birebir ilgilenememek, temas kuramamak, yapılan çalışmalardan alınan verimi ve kaliteyi olumsuz etkiledi. Özellikle işlek ve okunaklı yazmada, kurallı cümle kurmada sorunlar oluştu.” (Ö2, E, 43 Yıl)

“İlk olarak 1. Sınıf öğrencilerimizle yüz yüze eğitime başlamış olmamız büyük avantaj oldu. Öğrencileri daha iyi tanıma fırsatı bulduk ve ders işleme sistemini kavradık. Uzaktan eğitim sürecinde; bağlantının kopması veya zayıf olması gibi teknolojik yetersizliklerden kaynaklanan sorunlarla karşılaştık.” (Ö4, E, 23 Yıl)

“Velilerin sisteme girişte zorlanması, öğrencilerin 6 saat boyunca aktif olarak derse katılmak zorunda kalması bence bu süre daha kısa olmalıydı, sistemden kaynaklanan sorunlar, öğrencilerin derse geç katılması ya da ders sırasında bağlantılarının kopması vb. sorunlarla karşılaştım.” (Ö11, K, 23 Yıl)

“Öğrencilerde kurallara uyma, belirli becerileri kazanma ve kalem tutmayı öğrenme gibi konularda sorunlar yaşadık. Bu sorunlar zaten yüz yüze eğitim sürecinde de sıkça karşılaştığımız sorunlardı.” (Ö14, K, 40 Yıl)

3.5. Uzaktan Eğitimdeki Sorunların Çözümüne İlişkin Öğretmen Görüşleri

Sorunların çözümü temasında öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlara karşı nasıl bir çözüm ürettikleri bilgisine erişilmek istenmiştir. Öğretmenlerin sorunlara ürettikleri çözümler kodlanarak yukarıdaki şekil 6’da sunulmuştur. Şekil incelendiğinde sorunların çözümü temasına ait; veli ile görüşme kodunun (13), veli desteği kodunun (7), yüz yüze telafi eğitimi kodunun (6), oyun ve aktivite kodunun (2), ödevlendirme kodunun (2), öğretmenlerin teknoloji kullanımının geliştirilmesi kodunun (1), ders esnasında takip kodunun (1), kaynak kitap kullanımı kodunun (1), EBA destek noktası kodunun (1), öğrenciyi uyarma kodunun (1) ve okuma çalışmaları kodunun (1) söylendiği görülmektedir. Öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları çözmek için en çok tercih ettiği yöntem öğrenci velileri ile görüşerek sorunları çözüme kavuşturmadır. Yine öğrenci velilerinin desteğini alma sorunların çözümünü sağlamada en çok tercih ettiği durumlardandır. Ders kitaplarının yetersiz kaldığı durumlarda kaynak kitap tercih etmişlerdir. Uzaktan eğitime katılmak için cihazı ve interneti olmayan öğrencilerini de EBA destek noktalarına yönlendirerek çözüm bulmuşlardır.

Şekil 6: Uzaktan eğitimdeki sorunların çözümüne ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

Sorunların çözümü ile ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir:

“Sorunları çözmek için velilerden destek aldık. Ekrandan yazılanları kontrol etmeye çalıştık. Veliler öğrencilerin yazılarının fotoğraflarını bana gönderdiler. Ben de velilere öğrencilerin hatalarını söyledim ve bu hataların düzeltilmesi için çalışmalar yapmaları konusunda yönlendirdim.” (Ö1, K, 31 Yıl)

“Velilerimizin teknolojik araçları ve materyalleri kullanmayı öğrenmesini sağladık. İnternet ve cihaz erişimi olmayan öğrencilerimizi EBA destek noktalarına yönlendirdik.” (Ö4, E, 23 Yıl)

“Hem okumada hem de yazmada sürekli tekrarların yapılması, pekiştirme çalışmaları, ayrıca yapılması gerekenlerin veliye izah edilmesi ve de büyük bir sabırla bunları uygulayarak sorunlara çözüm buldum.” (Ö5, E, 19 Yıl)

“Velilerden destek alarak, öğrencilerin yazılarını takip etmelerini, ders esnasında yanlarında bulunmalarını ve öğrencilerin yönergelerime uymalarını sağlamalarını rica ettim.” (Ö17, E, 29 Yıl)

3.6. Uzaktan Eğitimin İşlevselliğine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uzaktan eğitimin işlevselliği temasında öğretmenlerin uzaktan ilk okuma yazma eğitimin işlevselliği ve etkililiği hakkındaki düşüncelerine yer verilmiştir. Şekil 7 incelendiğinde uzaktan eğitimin işlevselliği temasına ait; veli katkısı önemli kodunun (7), işlevsel değil kodunun (4), süreç başarılı kodunun (4), yetersiz kodunun (3), mecburi eğitim biçimi kodunun (3), imkânlar kısıtlı kodunun (2), okuma yazma öğretilbilir kodunun (2), düşük verimli kodunun (1) söylendiği görülmektedir. Öğretmenlerin uzaktan eğitim ile ilgili verdiği ifadeler incelendiğinde bu süreçte başarı sağlamanın veli katkısı ile mümkün olacağı görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin ifadeleri arasında yaygın olan bir diğer görüş ise uzaktan eğitimin yeterince işlevsel olmadığıdır. Bunun yanı sıra uzaktan eğitim sürecinde başarı sağladıklarını belirten öğretmenler de mevcuttur. Tüm bu görüşlerden yola çıkarak uzaktan eğitimin yüz yüze eğitime kıyasla verimi daha düşük olsa da ilk okuma yazma öğretiminin yapılabileceği sonucuna varılmıştır.

Şekil 7: Uzaktan eğitimin işlevselliğine ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

Uzaktan eğitimin işlevselliği ile ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir:

“Sınıf içinde yüz yüze bir etkileşim olduğu için ve yapılan çalışmaları anında görme imkânımız olduğu için eğitim faaliyetleri daha sağlıklı yürütülebiliyordu. Uzaktan eğitimde ise öğrenci davranışları ile çok vakit harcanmıyor. Tüm zamanımızı sadece derse ayırabildik.” (Ö1, K, 31 Yıl)

“Uzaktan eğitim hiç kuşkusuz “arzu edilen” bir seçenek değil. Bir zorunluluk. Bir arada olamamak, göz teması kuramamak, sosyal ilişki yoksunluğu en büyük problem. Öğrenciler uzaktan eğitimde belki öğreniyorlar ama “eğitilemiyorlar” diye düşünüyorum.” (Ö2, E, 43 Yıl)

“İlk okuma yazma eğitimi başlı başına zor bir süreç olduğu için uzaktan eğitimin işi daha da zorlaştırdığını ve de yeterli verimin alınmadığını düşünmekteyim.” (Ö5, E, 19 Yıl)

3.7. Uzaktan Eğitimin Öğrencilere Etkisine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uzaktan eğitimin öğrencilere etkisi teması, uzaktan eğitimle okuma yazma öğrenen öğrencilerin gelecekteki eğitim süreçleri hakkındaki öğretmenler görüşlerini içermektedir. Öğretmenlerden alınan görüşler kodlanarak şekil 8’de sunulmuştur. Şekil incelendiğinde uzaktan eğitimin öğrencilere etkisi temasına ait; yazma becerisi zayıf kodunun (7), sosyalleşme sorunu kodunun (6), harflerin yazımında yanlışlıklar kodunun (4), yardımlaşmada eksiklik kodunun (2), negatif etki oluşturmama kodunun (2), okul ortamına adapte olamama kodunun (2), dinleme becerisi zayıf kodunun (2), anlama becerisi zayıf kodunun (2), kurallara uygun hareket etme sorunu kodunun (2), çevresindekilere saygı duymada eksiklik kodunun (1), olumsuz etki kodunun (1), okuma becerisi zayıf kodunun (1), zayıf düşünme becerisi kodunun (1), düşük dikkat süresi kodunun (1), sorumluluklarını yerine getirmede eksiklik kodunun (1), akranlarıyla uyum içinde olma kodunun (1) söylendiği görülmektedir. Öğretmenlerin ifadelerine göre uzaktan eğitimle eğitim hayatına başlayan ve okuma yazma öğrenen öğrencileri en çok etkileyecek olan durumun yazma becerisinin zayıf olması durumu olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca uzaktan eğitim sürecinde sınıf arkadaşlarıyla bir arada olma fırsatı bulamayan öğrencilerin sosyalleşme konusunda sorun yaşayacakları da düşünülmektedir. Harflerin yazımında yanlışlık yapılması da yine en çok karşılaşılabilecek olan sorunlardan biri olarak öğretmenlerin ifadelerinde yer almaktadır. Öğretmenler arasında yüz yüze eğitimle okuma ve yazma öğrenen öğrencilerle uzaktan eğitimle okuma ve yazma öğrenen öğrenciler arasında farkların olacağı görüşü yaygındır.

Şekil 8: Uzaktan eğitimin öğrencilere etkisine ilişkin oluşturulan kodların dağılımı

Uzaktan eğitimin öğrencilere etkisi ile ilgili öğretmenlerin bazı ifadelerine yer verilmiştir. Bu ifadeler şöyledir: “Okuma ve yazmayı yüz yüze öğrenen öğrencilerle uzaktan öğrenen öğrenciler arasında farklar olacağını düşünüyorum. Uzaktan öğrenen öğrencilerin okuma ve yazma becerilerinin daha zayıf olacağı görüşündeyim.” (Ö5, E, 19 Yıl)

“Okuma ile ilgili sorun yaşayacaklarını düşünmüyorum. Yazma konusunda sorunlar yaşanacaktır. Harflerin yönünü ve yapılışını yüz yüze öğretmediğimiz için harflerin kendi istedikleri gibi yazıyorlar ve de harfler arasındaki boşluğu ayarlayamıyorlar. Bu durumun ileride sorun olacağını düşünüyorum.” (Ö8, K, 18 Yıl)

“1. sınıf öğrencilerindeki eksiklikler gelecekteki 3 yıl boyunca sınıf öğretmenleri tarafından tamamlanacaktır çünkü aynı öğretmen derslerine girmeye devam edecektir. Ama son sınıf öğrencilerindeki eksikliklerin zor tamamlanacağını düşünüyorum çünkü bir üst sınıflarda derslere farklı öğretmenler girecek. Bu durumun da öğrencilerin bütün eğitim hayatlarını etkileyeceğini düşünüyorum.” (Ö11, K, 23 Yıl)

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmada 1. sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmiştir. İlk okuma yazma her bireyin kazanması gereken en temel becerilerden biridir. Ayrıca ilk okuma yazma nitelikli bir eğitimin ilk basamağı sayılmaktadır. Bu sebeple oldukça gerekli ve önemlidir. Araştırmadan elde edilen verilere göre öğretmenler uzaktan eğitim sürecinin yapısında bulunan eksikliklerden dolayı bu süreçten yeterince memnun değildir. Fakat tüm bu eksikliklere rağmen öğretmenler, süreci en iyi şekilde yürütmüşlerdir. Alan ve Can (2021) da yaptıkları çalışmada öğretmenlerin uzaktan eğitimden çok memnun olmadıkları ancak yine de süreçten verim almaya çalıştıklarını tespit etmişlerdir.

İlk okuma yazma öğretimi hem yapısı gereği ile hem de küçük yaş grubundaki öğrencilere verilen bir eğitim olması sebebiyle materyal kullanımının yoğun olduğu süreçtir. Uzaktan eğitime geçilmesi öğretmenlerin materyal tercihlerini de etkilemiştir. Derslerini uzaktan yöneten öğretmenler dijital materyallere yönelmek durumunda kalmış bu sebeple videolar, eğitim platformlarından elde ettikleri materyalleri ve görselleri derslerinde tercih etmişlerdir. Akkaş Baysal, Ocak ve Ocak (2020) çalışmasında öğretmenlerin materyalleri hem EBA hem de çeşitli web siteleri üzerinden edindiklerini ayrıca tüm öğrencilere hitap edebilmek için çoklu ortam materyalleriyle materyal çeşitliliğini artırdıkları ebeveyn görüşleri doğrultusunda belirlemiştir. Öğretmenler bu materyalleri küçük yaş grubundaki çocuklara daha ilgi çekici gelmesi ve uzaktan eğitimde kullanılabilirliği kolay olması sebebiyle tercih etmişlerdir.

Öğrencileri ile aynı ortamda bulunamayan öğretmenler öğrencilerinin ilerlemelerinin ve ödevlerinin takibini veliler aracılığıyla yapmak durumunda kalmışlardır. Velilerle iletişim kurarken, yapılması gereken ödevleri iletirken veya öğrencilerinin ödevlerinin kontrolünü yaparken Whatsapp uygulamasını sıkça kullanmışlardır. Demirtaş ve Kavuk (2021) çalışmasında yüz yüze eğitimin devam ettiği pandemi öncesi dönemde de başka başka araçların (whatsapp, telegram vs.) kullanılmakta olduğunu, öğrencilerle ödev paylaşımı, velilerle bilgi paylaşımı gibi konuların bu araçlar üzerinde yapıldığını belirtmişlerdir. Fakat uzaktan eğitimle birlikte bu araçların daha aktif kullanılmaya başlandığı görülmektedir.

Uzaktan eğitimin en büyük sorunlarından biri öğrencilerin derslere katılabilmesi için uygun bir elektronik cihaza ve internet bağlantısına sahip olmaları gerekmektedir. Bu imkânları sağlayamayan ailelerin çocukları ne yazık ki eğitim sürecine katılamamışlardır. Bu da onların öğrenmelerinde ciddi eksikliklere neden olmuştur. Bulut ve Susar Kırmızı (2021) da yaptıkları çalışmada sosyo-ekonomik düzeyi düşük ailelerin çocuklarının uzaktan eğitim sürecinden yeterince yararlanamadığını belirlemişlerdir.

Uzaktan eğitimde karşılaşılan sorunlara bakıldığında çoğunlukla cihaz ve internet bağlantısı kaynaklı olsa da ilk okuma yazma sürecinde öğretmenlerin öğrencileriyle temas kurmalarının gerekliliği de bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin okul ortamında bulunamaması gerekli kuralları kavrayamamasına neden olmuştur. Ayrıca üstüne düşen sorumluluğu tam anlamıyla yerine getiremeyen velilerden kaynaklı sorunlar da bu süreçte karşımıza çıkmaktadır. Demirtaş ve Kavuk (2021) çalışmasında uzaktan eğitimle tüm öğrencilere erişilemediğini, tüm öğrencilerin aynı teknolojik imkânlara sahip olmadığını ve teknolojik alt yapının her yerde aynı ölçüde gelişmediğini belirtmiştir. Canpolat ve Yıldırım (2021) çalışmasında da benzer olarak internet erişimi, derse katılmak için gerekli cihaz, internet veya elektrik bağlantısı sebebiyle dersten kopma gibi sorunlar yaşandığını tespit etmişlerdir. Öğretmenler karşılaştıkları bu sorunlara öğrenci velisi ile görüşerek, velilerin desteğiyle, uzaktan eğitime katılmayan öğrencilerle farklı iletişim yolları kullanarak, ders esnasında takip sağlayarak, derse katılmak için internet ve cihaz erişimi olmayan öğrencileri EBA destek noktasına yönlendirerek çözüm getirmişlerdir. Erbaş (2021) çalışmasında öğretmenlerin uzaktan ilk okuma yazma dönemindeki güçlükleri aşmak için derste görsellerden yararlanma, velilerle iş birliği içinde olma, oyunlaştırma ve ders dışı ödevlendirme gibi yöntemlere başvurduklarını belirlemiştir.

Öğretmenler uzaktan eğitim sürecinden, yüz yüze eğitimle gerçekleştiren ilk okuma yazma sürecinde olduğu kadar verim alamadıklarını ve eğer imkânları olsa yüz yüze eğitimi seçeceklerini 8 ile getirmişlerdir. Uzaktan sürecin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için etkileşimin kurulması önemlidir (Bozkırlı ve Er, 2021). Özgöl, Sarıkaya ve Öztürk (2016) çalışmasında, uzaktan eğitimin ders başarısını olumsuz etkilediğini ve ders içi iletişime olanak sağlamadığını tespit etmişlerdir. Ayrıca uzaktan eğitim sürecini küçük yaş grubundaki çocuklarda veli desteği olmadan gerçekleştirmenin çok zor olacağını ve veli desteğinin bu sürecin önemli bir ögesi olduğunu vurgulamışlardır. Öğrenci velilerinin desteği ve katkısı sayesinde öğrencilerin istenen başarıya ulaşabildiğini ve öğrencilerin olumlu yönde geliştiklerini belirtmişlerdir. Özcan ve Saydam (2021) çalışmasında, uzaktan eğitimde eğitime uzak kalan çocukların bulunduğunu, öğrenme kayıplarının yaşandığını, uzaktan eğitimin öğrenciler arasında seviye farklılıklarına yol açtığını belirtmiştir. Bayburtlu (2020) çalışmasında velilerin bir kısmının uzaktan eğitim sürecinde çocuklarına karşı ilgisiz kaldıklarını, çocuklarını takip etmediklerini ve annesi de babası da çalışan çocukların bu süreçte kontrolsüz kaldığını ifade etmiştir.

Öğretmenler okuma yazmayı yüz yüze eğitim ile öğrenen öğrenciler ile uzaktan öğrenenler arasında farklar olacağı görüşündedirler. Uzaktan eğitim ve salgın süreci öğrencileri birçok açıdan etkilemiş ve onları akranları ile bir arada eğitim görmekten mahrum bırakmıştır. Diamanti ve Nikolaou (2021) çalışmasında uzaktan eğitimin gelecekte her öğrenci üzerinde sosyal, psikolojik ve bilimsel düzeyde bir etkisinin olacağı sonucuna varmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler neticesinde, 1. sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde alınan eğitime yönelik görüşleri, içinde bulunan şartlar dolayısıyla uzaktan eğitim sürecindeki eğitimden memnun oldukları ama tercih imkânları olsa yüz yüze eğitimi tercih edecekleri yönündedir. Uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimin yerini doldurmayacağı sonucuna erişilmiştir. İçinde bulunan şartlar nedeniyle sınırları zorlamak ve olumsuzlukları ortadan kaldırmak zorunda olan öğretmenler, velilerin desteğiyle öğrenci gelişiminin takibi, ödev, okuma ve yazma çalışmalarının takibini yapabilmek amacıyla farklı uygulamalara yönelmiş öğrenciyle aynı ortamda bulunamamanın ortaya çıkardığı dezavantajı teknolojik imkânları kullanarak ortadan kaldırmışlardır. Öğretmenlerin derse devamlılığı sağlamak konusunda zorlandıkları görülmüştür. Bu hususta öğretmenler, uzaktan eğitime katılmak için gerekli teknolojik imkânlara sahip olmayan öğrencilerinin derse

katılmadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler uzaktan eğitimde sağlanan başarının büyük oranda veli ilgi ve desteğine bağlı olduğunu, bu süreçte ailesinden yeterli ilgi ve desteği alabilen öğrencilerin daha başarılı olduğunu ve yeterli veli desteği alamayan öğrencilerin okuma yazma becerilerinin istenen düzeye ulaşmadığını dolayısıyla diğer arkadaşlarından geri kaldıklarını belirtmiştir. Bu sonuçlar göz önünde bulundurulduğunda, şartlara göre işlevselliği olmasına rağmen uzaktan eğitimin ilköğretim dönemindeki küçük yaş grubu çocuklara uygun olmadığı, bu yöntemin ilk okuma yazma öğretmede yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu çalışma Covid-19 pandemi döneminde gerçekleşen uzaktan eğitimle ilk okuma yazma sürecine ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmanın uzaktan eğitim yönteminde bulunan eksikliklerin giderilmesini, eğitim süreçlerinin iyileştirilmesine ve bu alanda çalışacak araştırmacılara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5. Öneriler

Çalışmadan elde edilen sonuçlar dâhilinde şu önerilerde bulunulmuştur:

- Öğretmenler çağın şartlarına uygun teknolojik donanıma sahip olacak şekilde yetiştirilmelidir.
- Uzaktan eğitimin uygulanması noktasında herhangi bir sorunla karşılaşılması için teknik donanım ve alt yapı sağlanmalıdır.
- EBA platformu geliştirilerek daha işlevsel hâle getirilmeli, ilk okuma yazma düzeyine uygun etkinlikler artırılmalı ve alt yapısı güçlendirilerek derslerde aksamalara neden olması engellenmeli.
- EBA platformunun ölçme değerlendirmeye yönelik kısmı, bu platformdan ödev ve aktivite paylaşımı özelliği geliştirilmeli.
- Günlük ders saatlerinde ve derslerin süresinde öğrencilerin yaş grubu ve dikkat süreleri göz önünde bulundurularak düzenlemeye gidilmeli.
- Maddi imkânsızlıklar sebebiyle derse katılmayan öğrencilerin tümüne internet bağlantısı ve derse katılabilmesi için bir cihaz temin edilmelidir.

Kaynaklar

- Akkaş Baykal, E., Ocak, G. ve Ocak, İ. (2020). Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının EBA ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6(2), 185-214.
- Alan, Y. (2021). Metaphors of academics in Turkey for distance education. *International Journal of Progressive Education*, 17(4), 171-187. DOI: 10.29329/ijpe.2021.366.11
- Alan, Y. ve Can, F. (2021) Covid-19 salgını döneminde öğretmen olmak: Türkçe öğretmenlerinin görüşleri. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 72, 541-562 <http://dx.doi.org/10.14222/Turkiyat4451>
- Alan, Y., Biçer, N., Can, F. (2020). Perspectives of pre-service teachers on distance education: Covid-19 process. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 29(5), 1972-1984.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçe öğretiminde hedef kitlenin / “öğrenen”in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Alyılmaz, S. ve Alyılmaz, C. (2018). Ağız bilimi çalışmalarının Türkçe öğretimi açısından önemi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 45, 7-38.
- Bozkırlı, K. Ç. ve Er, O. (2021). Examination of attitudes towards e-learning of Turkish teacher candidates. *Revista Argentina de Clínica Psicológica*, 30(1), 753-759.
- Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi sonrası dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142.
- Bulut, S. ve Susar Kırmızı, F. (2021). Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitimde Türkçe dersine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(4), 1-30.
- Canpolat, U. ve Yıldırım, Y. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin COVID-19 salgını sürecinde uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 74-109.
- Diamanti, K. ve Nikolaou, S. M. (2021). Distance Learning in the Shadow of Pandemic Covid – 19 in Greece. Academic Conference Proceedings. Virtual Conference, 28 January 2021 & 17 February 2021.
- Eken, Ö., Tosun, N. ve Tuzcu Eken, D. (2020). Covid-19 salgını ile acil ve zorunlu uzaktan eğitime geçiş: genel bir değerlendirme. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 113-128.
- Erbaşan, Ö. ve Erbaşan, Ü. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma öğretimi sürecinde karşılaştığı sorunlar. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(1), 113-125.

- Erbaş, Y. H. (2021). Covid-19 salgını döneminde eğitim: İlkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 360-380.
- Ercan, M. (2021). *Covid-19 pandemi döneminde ilk okuma yazma sürecine ilişkin öğretmen ve veli görüşleri*. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi. Malatya.
- Güneş, F., Uysal, H. Ve Taç, İ. (2016). İlkokuma yazma öğretimi süreci: öğretmenim bana okuma yazmayı öğretir misin?. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 23-33.
- Kavuk, E. & Demirtaş, H. (2021). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretmenlerin uzaktan öğretimde yaşadığı zorluklar. *E-Uluslararası Pedagoji Dergisi*, 1(1), 55-73.
- MEB (2019). Türkçe dersi öğretim programı. <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=663>, Erişim Tarihi 29.12.2021.
- Öz, F. ve Çelik, K. (2007). *Uygulamalı ilkokuma yazma öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özcan, A. F. ve Saydam, E. N. (2021). İlkokul Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Covid 19 Salgın Sürecinde İlk Okuma Yazma Öğretimine Yönelik Algıları. *Journal of Individual Differences in Education*, 2021, 3(2), 62-86.
- Özgöl, M., Sarıkaya, İ. ve Öztürk M. (2016). Örgün Eğitimde Uzaktan Eğitim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci ve Öğretim Elemanı Değerlendirmeleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(2). 294-304.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Etik, Beyan ve Açıklamalar

---

1. Etik Kurul izni ile ilgili;

Bu çalışmanın yazarları, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Etik Kurulu'nun 07.05.2021 tarihli 15355 sayılı Etik Kurul Kararı ile etik kurul izin belgesi almış olduklarını beyan etmektedir.

2. Bu çalışmanın yazar/yazarları, araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyduklarını kabul etmektedir.

3. Bu çalışmanın yazar/yazarları kullanmış oldukları resim, şekil, fotoğraf ve benzeri belgelerin kullanımında tüm sorumlulukları kabul etmektedir.

4. Bu çalışmanın benzerlik raporu bulunmaktadır.
